

1.5. RISCUL ȘI ASIGURAREA PERSOANELOR CONTRA RISCURILOR

1.5.1. ASIGURAREA PERSOANELOR FIZICE

Existența persoanelor fizice și activitatea acestora sub toate formele sunt expuse permanent unei multitudini de riscuri, generate atât de factori obiectivi, cât și de factori subiectivi. **Asigurarea** este un proces economico-social necesar și obiectiv, deoarece acționează ca un *mijloc de protecție*: despăgubește pierderile financiare acoperite prin riscuri asigurate. Procesul de asigurare constă în crearea în comun, de către populație și agenții economici amenințați de anumite riscuri, a unui fond din care se compensează daunele și se satisfac și alte cerințe economico-financiare, probabile, imprevizibile. Asigurarea este o garanție acordată de un asigurător asiguratului său, de a indemniza eventualele pagube, în schimbul unei prime sau cotizații.

Trăsături ale contractului de asigurare: *caracter consensual* - se încheie în scris pe baza consimțământului părților; *asumarea reciprocă a unor obligații* - fiecare parte urmărește obținerea unui avantaj prin prestația pe care s-a angajat să o facă în favoarea celeilalte părți; *caracter succesiv* - eșalonarea în timp a prestațiilor precizate în contract. Faptul că valabilitatea contractului de asigurare se întinde pe o anumită perioadă de timp face posibilă eșalonarea plății primei de asigurare de către asigurat; *caracter de adeziune* - forma și clauzele contractului sunt stabilite de către societatea de asigurări, potențialul asigurat având posibilitatea să accepte sau să respingă în bloc acest contract; *caracter de bună-credință* - presupune ca executarea acestuia să se realizeze cu bună-credință de către ambele părți.

Orice contract de asigurare cuprinde *subiecți implicați în contract*, care au un rol clar stabilit prin lege. Aceștia sunt principalii actori ai contractului. **Asigurătorul** este persoana juridică română sau străină care, în schimbul unei prime de asigurare încasate de la asigurați, își asumă răspunderea de a acoperi pagubele produse bunurilor asigurate, de a plăti suma asigurată la producerea unui anumit eveniment în viața persoanelor asigurate. **Asiguratul** este persoana fizică care, în schimbul unei prime de asigurare plătite, își asigură bunurile, viața etc. împotriva anumitor calamități naturale, a unor accidente sau care se asigură împotriva unor evenimente care se pot întâmpla.

Principii ale contractelor de asigurare: - *principiul despăgubirii* (contractul de asigurare nu despăgubește peste valoarea pierderilor suferite de asigurat); - *principiul interesului asigurabil* (o persoană are interes asigurabil dacă producerea unui eveniment asigurabil poate cauza o pierdere financiară sau un prejudiciu persoanei respective).

Beneficiarul asigurării este persoana care are dreptul de a încasa suma asigurată sau despăgubirea, fără să fie neapărat parte la contractul de asigurare. **Riscul asigurat** este evenimentul sau fenomenul care odată produs, datorită efectelor sale, îl obligă pe asigurător să plătească asiguratului sau beneficiarului despăgubirea sau suma asigurată. Riscul poate fi *previzibil* sau *imprevizibil*. **Evaluarea** este activitatea care stabilește valoarea bunurilor în vederea cuprinderii lor în asigurare. Bunurile supuse evaluării trebuie să fie proprietatea personală a asiguratului. **Suma asigurată** este conform contractului de asigurare, partea din valoarea de asigurare, pentru care asigurătorul își asumă răspunderea în cazul producerii evenimentului pentru care s-a încheiat asigurarea. **Durata asigurării** este perioada de timp în care există raporturi de asigurare între asigurat și asigurător. **Paguba** (dauna) reprezintă pierderea exprimată valoric, suferită de un bun asigurat ca urmare a producerii unui fenomen împotriva căruia s-a încheiat asigurarea. **Despăgubirea de asigurare** este suma de bani pe care asigurătorul este obligat să o plătească asiguratului, cu scopul de a compensa paguba produsă de riscul asigurat, pe parcursul funcționării contractului de asigurare.

1.5.2. ASIGURĂRI OBLIGATORII ȘI ASIGURĂRI FACULTATIVE

Piața asigurărilor reprezintă, în general, locul unde se întâlnește, în mod reglementat, cererea cu oferta de asigurări. **Cererea de asigurare** este reprezentată de persoanele fizice care doresc să încheie asigurări într-un anumit moment. În România, *cererea potențială* de asigurări este mare, cea

efectivă este redusă, din cauza slabei culturi economice și a lipsei resurselor bănești. Aceasta se concretizează în contracte de asigurare încheiate. **Oferta de asigurare** este reprezentată de produsele societăților specializate (autorizate să funcționeze și capabile din punct de vedere financiar să desfășoare o astfel de activitate de asigurare)

Tipuri de asigurări. Asigurări obligatorii – se bazează pe principiul obligativității prin lege (*ex lege*). Asigurările obligatorii au rolul de a apăra averea națională, interesul economic și social, apar în virtutea legii, fără a se cere acordul de voință al celor care dețin bunurile respective, raporturile dintre asigurat și asigurător, drepturile și obligațiile lor sunt stabilite prin lege iar răspunderea și obligațiile celor două părți nu sunt limitate în timp. Ex. Răspunderea civilă obligatorie pentru autoturisme (RCA) – asigurare obligatorie prin lege pentru toți posesorii de autoturisme și acoperă daunele materiale sau corporale provocate terților în urma unor accidente de circulație. RCA are o valoare fixă stabilită anual în funcție de tipul autovehiculului și este valabilă pentru toți asigurătorii.

Asigurări facultative – se încheie din proprie inițiativă de către persoanele fizice (*ex contractu*), apar în baza contractului de asigurare între asigurător și asigurat. Încheierea lor depinde de voința asiguraților (singurii care pot decide în legătură cu contractarea asigurării) și se încheie pentru riscurile cuprinse în afara asigurărilor obligatorii sau chiar pentru completarea acestora din urmă în scopul de a primi o despăgubire sau o sumă asigurată mai mare. Produse oferite în domeniul asigurărilor facultative de societățile de asigurare sunt diversificate și se adresează celor mai diferite situații de risc ce necesită asigurare.

Caracteristicile asigurărilor facultative: se încheie numai în baza acordului de voință al părților, prin contractul de asigurare; cuprind doar o parte din bunurile aflate în posesia persoanelor; suma asigurată nu este stabilită de norme, ci la propunerea asiguratului, iar limita sa maximă ține cont de valoarea reală a bunului la momentul încheierii asigurării; sunt mobile, pentru că oferă condiții de stabilire a asigurării în funcție de interesele și posibilitățile materiale ale asiguratului; permit completarea asigurărilor obligatorii; sunt valabile numai pentru o anumită perioadă de timp, stabilită clar în contractul de asigurare; la expirarea duratei de asigurare, răspunderea asigurătorului încetează, indiferent dacă în această perioadă s-a produs sau nu riscul asigurat; intră în vigoare numai după îndeplinirea tuturor condițiilor stabilite în contractul de asigurare; întârzierea plății primelor de asigurare poate duce la rezilierea contractului de asigurare; dacă apar pagube înainte de plata primei de asigurare sau după trecerea termenului pentru achitarea primei, asigurătorul nu plătește despăgubirea.

Brokerii de asigurări sunt organizați în societăți pe acțiuni, care se angajează să acționeze în numele clienților, negociind condiții și prețuri favorabile. Acestea oferă clienților lor, cei care încheie polițe de asigurare prin intermediul societății de brokeri, servicii gratuite, precum: - identificarea și evaluarea riscurilor; - controlul și gestionarea riscurilor și avizarea scadențelor de rate; - avizarea expirărilor de contracte; - negocierea costurilor de asigurare la prețuri competitive.

1.5.3. PRODUSE DE ASIGURĂRI OFERITE DE SOCIETĂȚILE DE ASIGURĂRI

Scopul principal al activității societăților de asigurare este reducerea sau eliminarea riscurilor la care orice persoană fizică este expusă în activitatea cotidiană.

Asigurări pentru clădiri și bunuri – se pot asigura locuințe aparținând persoanelor fizice (case, vile, apartamente, anexe) precum și toate bunurile aflate în acestea. Între riscurile ce pot fi asigurate în acest caz se regăsesc: incendiu, explozie, cutremur, inundație, viscol, furtună, alte fenomene atmosferice, avarii la instalațiile de apă, vandalism, furt.

Asigurările auto facultative sunt dintre cele mai răspândite tipuri de asigurări facultative din România – riscul de accident auto este foarte răspândit, ajungându-se adesea la daune mari și frecvente.

Asigurare de viață pe termen limitat care acoperă doar riscul de deces, iar primele plătite sunt mici în raport cu suma asigurată. Aceasta se utilizează pentru copii fără venituri sau pentru părinți cu venituri mici, al căror susținător financiar dorește să îi știe în siguranță sau pentru situația în care s-a angajat un credit pe termen lung.

Economie aplicată 1.5

Asigurare de viață pe termen nelimitat cu acumulare de fonduri sau o asigurare mixtă de viață care în caz de deces asigură protecția celor dragi, dar garantează și o sumă la supraviețuire, pentru situațiile în care se dorește acumularea unui fond, lăsarea unei moșteniri.

Asigurare tip rentă de studii prin care copiii le poate fi asigurată suma necesară pentru a-și continua studiile după 18 ani sau un sprijin financiar pentru a-și porni propria afacere.

Planuri de asigurare pentru pensii. Acestea sunt o alternativă la pensia de stat, care îi propune asiguratului menținerea standardului de viață cu care s-a obișnuit.

Asigurare de călătorii – oferă temporar, protecție suplimentară. Prin polița de asigurare medicală pentru călătorii în străinătate se acoperă cheltuielile făcute ca urmare a unei îmbolnăviri sau a unui accident apărut în timpul călătoriei.

Asigurările împotriva riscurilor diverse devin tot mai necesare în condițiile vieții moderne. Este motivul pentru care piața asigurărilor este în plină dezvoltare peste tot în lume. Riscurile tot mai frecvente la care suntem supuși transformă asigurările într-o necesitate a lumii moderne. Domeniul asigurărilor se dovedește a fi unul în care, în calitate de persoane fizice, trebuie să fim nu numai interesați, ci și bine informați.